

Секція: Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

Сегеда Ірина Василівна

старший викладач кафедри туризму та готельного господарства

Харківський національний університет міського

господарства імені О. М. Бекетова

м. Харків, Україна

РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНУ: КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД

Тенденція, що склалася на ринку готельної нерухомості, говорить про відхилення керівництва від державних стандартів щодо надання послуг розміщення населенню, а також про нерівномірність розташування готелів та аналогічних засобів розміщення по території України, що пов'язано зі змінами темпів зростання середньої ціни на готельні послуги внаслідок насичення ринку новою пропозицією: підвищується класність готелів, проводиться реконструкція старих готелів, будуються нові.

Виникає необхідність групування областей України в кластери за визначеними показниками. Задля досягнення цієї мети доцільно використовувати багатовимірні методи, одним з яких є кластерний аналіз, основним завданням якого є формування даних, що містять інформацію про вибірку об'єктів, і впорядкування їх в однорідні групи у багатовимірному просторі [1-4]. Кластерний аналіз можна виконати за допомогою прикладного пакету «Statistica» версії 7, який проведе розподіл областей України залежно від рівня розвитку готельної індустрії в окремі регіони з одночасним врахуванням усіх групувальних ознак.

Множиною ознак, за якими оцінювались об'єкти в залежності від рівня розвитку готельної індустрії України, були: x_1 – кількість засобів розміщення, одиниць; x_2 – місткість, місць; x_3 – кількість номерів, одиниць; x_4 – коефіцієнт використання місткості; x_5 – структурні підрозділи сервісу,

одиниць; x_6 – середньооблікова кількість штатних працівників, осіб; x_7 – доходи від наданих послуг, млн. грн.; x_8 – операційні витрати, млн. грн.; x_9 – кількість обслужених приїжджих, осіб; x_{10} – житлова площа номерів, тис. м². Початковими даними для кластерного аналізу виступала статистична інформація про діяльність колективних засобів розміщування України у 2016 р. [5].

Оскільки зазначені ознаки мають різні одиниці виміру, вони були стандартизовані та розглядалися як рівновагомі. Класифікація регіонів України спочатку проводилась за допомогою ієрархічних алгоритмів кластерного аналізу (рис. 1), що дало змогу виділити шість кластерів для групування областей в регіони за методом k -середніх (рис. 2, табл. 1-2).

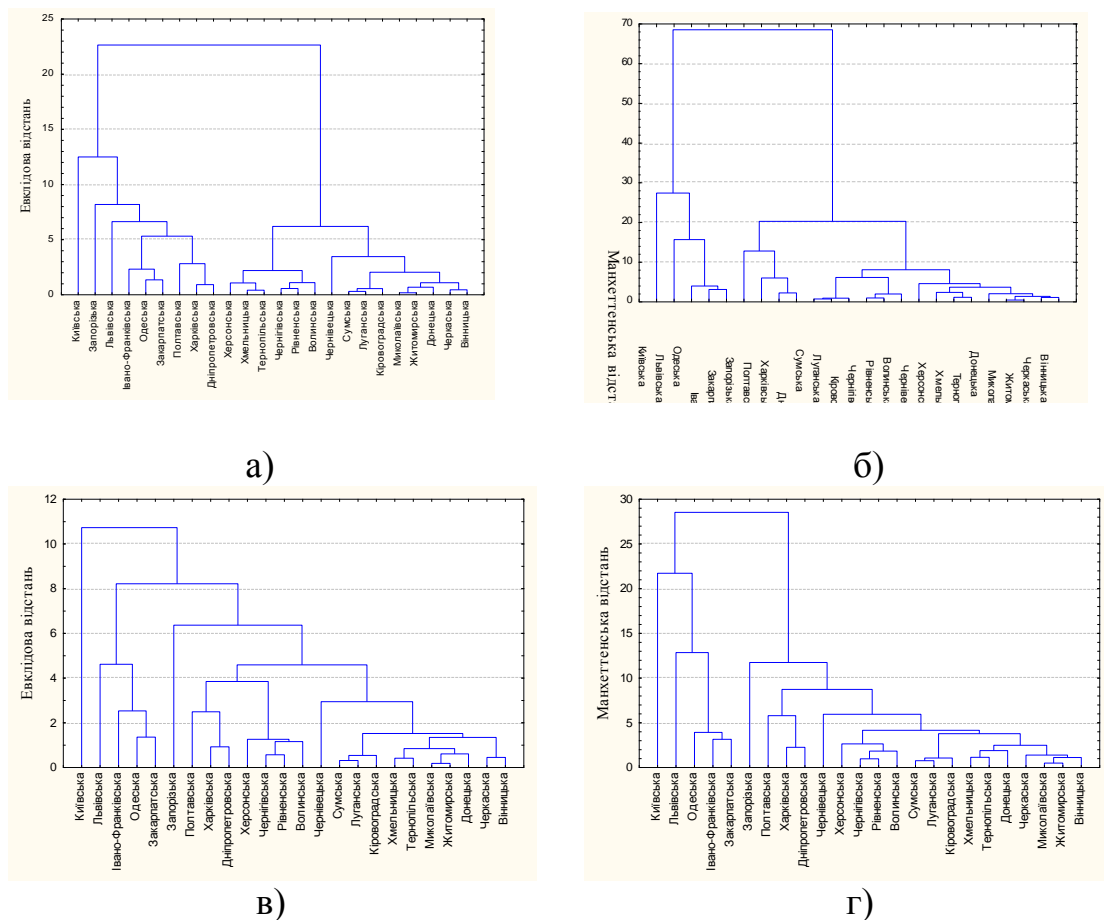

Рис. 1. Дендродіаграми ієрархічної класифікації областей України залежно від рівня розвитку готельної індустрії в 2016 р. з використанням методу Уорда (а, б) та методу дальнього сусіда (в, г)

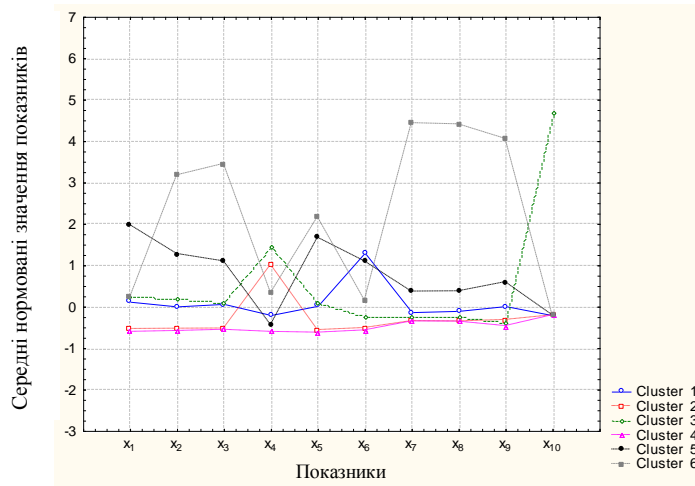

Рис. 2. Середні рівні розвитку готельної індустрії в регіонах України в 2016 р. для виділених кластерів

Таблиця 1

Групування регіонів України в 2016 р. залежно від рівня розвитку готельної індустрії

Група регіонів	Регіони
1	Дніпропетровська, Полтавська, Харківська області
2	Волинська, Рівненська, Тернопільська, Херсонська Хмельницька, Чернігівська області
3	Запорізька область
4	Вінницька, Донецька, Житомирська, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Сумська, Черкаська, Чернівецька області
5	Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Одеська області
6	Київська область

Таблиця 2

Середні значення нормованих рівнів розвитку засобів розміщення в регіонах України в 2016 р. для виділених кластерів

Показники	Кластер					
	1	2	3	4	5	6
x_1	0,121257	-0,537164	0,214983	-0,608240	1,975851	0,214983
x_2	0,007337	-0,530744	0,167574	-0,586189	1,274719	3,171703
x_3	0,068221	-0,524436	0,114089	-0,556037	1,095465	3,450340
x_4	-0,200595	1,013260	1,427023	-0,607499	-0,441765	0,329753
x_5	0,021852	-0,562961	0,105100	-0,626090	1,669112	2,165475
x_6	1,305081	-0,512568	-0,239271	-0,569980	1,094516	0,151197
x_7	-0,129268	-0,345901	-0,248776	-0,354122	0,366257	4,434061
x_8	-0,101339	-0,353673	-0,242576	-0,359109	0,373978	4,404697
x_9	0,014851	-0,317775	-0,367290	-0,466863	0,594349	4,053759
x_{10}	-0,204147	-0,203855	4,694855	-0,204184	-0,204309	-0,204393

Таким чином, проаналізувавши розвиток готельного господарства в Україні можна відзначити, що ця галузь не розвинута на належному рівні проти інших країн світу. Внесок готельних послуг до валового внутрішнього продукту України складає лише 1,7%. Аналіз фінансово-економічного стану готелів та аналогічних засобів розміщення свідчить про їхню недостатньо ефективну діяльність за останні роки. Виокремлено шість кластерів (регіонів), що класифікувалися від найменших до найбільших середніх значень розвитку: до першого ввійшли Дніпропетровська, Полтавська, Харківська області, до другого – Волинська, Рівненська, Тернопільська, Херсонська Хмельницька, Чернігівська області, до четвертого – Вінницька, Донецька, Житомирська, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Сумська, Черкаська, Чернівецька області, до п'ятого Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Одеська області. Запорізька і Київська області виокремились в третій та шостий кластер відповідно.

Література

1. Димитрова А. Н. Кластеры как форма организации и стимулирования инновационных процессов в промышленности Украины / А. Н. Димитрова // Прометей. – 2008. – № 2 (26). – С. 159–163.
2. Захарченко В. И. Использование кластерного анализа при исследовании экономической деятельности регионов Украины / В. И. Захарченко, Д. Е. Чабаненко // Прометей. – 2008. – № 1 (25). – С. 60–63.
3. Нездоймінов С. Г. Формування кластерної стратегії розвитку підприємництва в регіональному туристично–рекреаційному комплексі / С. Г. Нездоймінов // Економічні інновації. – 2009. – Випуск 38. – С. 133–143.
4. Оболенцева Л.В. Кон'юктурні дослідження галузевого ринку:

підручник / Л.В. Оболенцева; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 249 с.

5. Колективні засоби розміщування України у 2016 році. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.